

SZÉKELY ENDRÉNÉ

1912–1979

1971-től a Filozófiai Intézetben dolgozott egy törekeny, örökké lázas asszony: barátainak egyszerűen Ica. Törekeny fizikuma törhetetlen akaratot hordozott, lázát mintha csak a szenvedélye táplálta volna. Azon munkálkodott, hogy interdiszciplináris erőfeszítésben működjék közre, segítsen elméletileg megalapozni egy a kor követelményeinek megfelelő kommunista köznevelési koncepciót.

Neves pedagógus volt, magas kitüntetések, köztük a Szocialista Hazáért Érdemrend birtokosa. Addigi élete legszebb munkájának tartotta, hogy részt vállalhatott a magyar szakmunkásképzés továbbfejlesztésének erőfeszítéseiben. Legkedvesebb és egyben legfájdalmasabb emléke ahhoz a teljes iskolai kísérlethez fűződött, amelynek 1959-től a kispesti Kísérleti Ipari Szakmunkásképző Középiskola igazgatójaként volt a vezetője. Így beszélt erről 1973-ban, amikor az Apáczai Csere János díja alkalmából interjút készítettek vele: „1959-ben kezdődött Kispesten; elgondolásunk lényege az volt: négy év alatt szakmunkás bizonyítványt és érettségít adjunk a gyerekek kezébe. A tanulók nevelőotthonban laktak és a Vörös Csillag Traktorgyár biztosította a műhelyeket és az üzemi képzés gyakorlati feltételeit . . . Termelési ismeretek címen komplex tantárgyat tanítottunk, mely magába foglalta a technikai ismereteket, az áru- és anyagismeretet, a műszaki, az elméleti és a gyakorlati tudnivalókat. A természettudományok tanítása volt erős oldala intézetünknek. Amikor 1964-ben a fizika megszűnt kötelező érettségi tárgy lenni, nálunk minden érettségiző gyerek azt választotta és színvonalas vizsgát tett belőle . . . – Az iskolát 1965-ben szüntették meg. Tudtommal azóta sem elemezte senki a kísérlet tanulságait.”

Ezután, először a Budapesti Műszaki Egyetem tanárképző tanszékének vezetőjeként, az elméleti megalapozás problémáival kezdett foglalkozni. Meggyőződésévé lett, hogy filozófiai szempontból is átgondolt, elméleti alapkutatások nélkül a legjobb gyakorlati kísérleteket is kudarc fenyegeti. E sorok szerzője jól emlékszik, hogy – már a Filozófiai Intézetben – milyen lelkesen üdvözölte Gáspár László szentlőrinci általános iskolai kísérletét, részben saját törekvésének folytatását látva benne, s milyen nagy energiával sietett írásban is az új kísérlet segítségére.

Égész életében elveiért harcolt, kudarcait nem panaszolva. Tudta, hogy aki a kommunista nevelés ügyének szenteli életét, legfeljebb csatát veszthet, ügyet nem. Pedagógusi rangjához méltó volt közvetlen embersége, rendkívüli szerénysége és egyszerűsége.

Őrizzék emlékezetét e sorok lapunk hasábjain is.

Tókei Ferenc